

HINDAMISSTANDARD

kutsestandardite Toitumisnõustaja, tase 5 ja Toitumisterapeut, tase 6 juurde

SISUKORD

1. Üldinformatsioon, hindamise eesmärk
2. Kutse taotleja poolt esitatavad dokumendid
3. Kutseeksami korraldus
 - I etapp - Taotleja kutseenõuetele vastavuse ja dokumentide nõuetekohasuse kontroll
 - II etapp - Hindamise jaoks eksamimaterjalide esitamine ja nõuetekohasuse kontrollimine
 - III etapp - Hindamiskomisjoni poolt läbiviidud hindamine
 - Hindamismeetodid
 - Hindamise protseduur
 - Vestlus
 - IV etapp - Hindamistulemus ja -otsus
4. Kutse mitteväljastamise tingimused

LISAD

- Lisa 1: Kutse taotlemise avalduse vorm toitumisnõustajale
- Lisa 1a: Kutse taotlemise avalduse vorm kutse taastõendamisel toitumisnõustajale
- Lisa 2: Kutse taotlemise avalduse vorm toitumisterapeutile
- Lisa 2a: Kutse taotlemise avalduse vorm kutse taastõendamisel toitumisterapeutile
- Lisa 3: Videoseansi dokumenteerimise ja analüüsi esitamise vorm
- Lisa 4: Kirjaliku struktureeritud kompetentsipõhise töökogemuse analüüsi vorm toitumisnõustajale
- Lisa 4a: Kirjaliku struktureeritud kompetentsipõhise töökogemuse analüüsi vorm kutse taastõendamisel toitumisnõustajale;
- Lisa 5: Kirjaliku struktureeritud kompetentsipõhise töökogemuse analüüsi vorm toitumisterapeutile
- Lisa 5a: Kirjaliku struktureeritud kompetentsipõhise töökogemuse analüüsi vorm kutse taastõendamisel toitumisterapeutile
- Lisa 6: Kirjaliku struktureeritud kompetentsipõhise töökogemuse analüüsi hindamiskriteeriumid toitumisnõustajale
- Lisa 7: Kirjaliku struktureeritud kompetentsipõhise töökogemuse analüüsi hindamiskriteeriumid toitumisterapeutile
- Lisa 8: Nõuded videosalvestisele
- Lisa 9: Kliendi nõusolek kutseeksamil videosalvestuse esitamiseks
- Lisa 10: Toitumisnõustaja kompetentside hindamiskriteeriumid ja -meetodid
- Lisa 11: Toitumisterapeuti kompetentside hindamiskriteeriumid ja -meetodid
- Lisa 12: Kutse taotlemise avalduse vorm Varasemate õpingute ja töökogemuste arvestamise (VÕTA) alusel toitumisnõustajale koos hindamiskriteeriumitega
- Lisa 13: Kutse taotlemise avalduse vorm VÕTA alusel toitumisterapeutile koos hindamiskriteeriumitega

Lisa 14: Vestluse läbiviimise ja hindamise juhised

Lisa 15: Nõustamiseansi hindamise vorm

Lisa 16a: Hindaja kokkuvõtte videosalvestise hindamisest

Lisa 16b: Kirjaliku struktureeritud kompetentsuspõhise töökogemuse analüüsi (KSA) ja videosalvestise hindamise koondhinnangu vorm (komisjoni töödokument)

Lisa 16c: Taastõendaja koond- ja lõpphinnangu vorm

Lisa 16d: Hindamiskomisjoni lõpphinnangu vorm

HINDAMISEL KASUTATAVAD JUHENDMATERJALID

- Kutsekoja dokument Kompetentsuspõhine hindamine kutse andmisel (<https://vana.kutsekoda.ee/fwkc/contenthelper/10448381/10448382>)
- Erialaühingute ETNÜ ja ETTA dokumendid:
 - o Nõustamise baastehnikate kirjeldus, kliendi toetamise, motiveerimise ja võimestamise tehnikad
 - o Nõustamise protsessi kirjeldus
 - o Nõustamiseansi jooksul hinnatavad kompetentsid
 - o Tervisele ohtlikud seisundid

1. ÜLDINFORMATSIOON, HINDAMISE EESMÄRGID

- 1.1. Hindamisstandard on koostatud kutsete **Toitumisnõustaja, tase 5** ja **Toitumisterapeut, tase 6** taotlejate hindamiseks.
- 1.2. Nõuded, millele kutse taotleja peab vastama, on määratletud vastava kutsestandardiga ja kirjeldatud hindamiskriteeriumitega.
- 1.3. Hindamise eesmärk on konkreetseid hindamismeetodeid kasutades anda kutse taotlejale erapooletu ja õiglane hinnang toitumisnõustaja ja –terapeudi kutsekompetentsuse taseme kohta.

2. KUTSE TAOTLEJA POOLT ESITATAVAD DOKUMENDID

2.1. Kutse taotlemise eeltingimused ja esitatavad dokumendid on ära toodud vastava kutse Kutse andmise korras.

2.2. Kutse **esmataotleja** esitab esimeses etapis:

- Avalduse kutse taotlemiseks koos koopiatega kooli lõputunnistustest (erialasest ja kesk- või kõrgharidust tõendavast dokumendist);
- Koopia isikut tõendavast dokumendist (pass või ID-kaart);
- Maksekorralduse kutse andmisega seotud kulude tasumise kohta.

Teises etapis esitab esmataotleja:

- Nõustamiseansi videosalvestise koos täidetud kliendi nõusoleku vormiga;
- Videosalvestise dokumenteerimise ja soovi korral videosalvestise analüüsi;
- Kirjaliku struktureeritud töökogemuse/kompetentsipõhise analüüsi (lisades vajadusel kompetentsi tõendavad dokumendid)

2.3. Kutse **taastõendaja** esitab esimeses etapis:

- Avalduse kutse taastõendamiseks;
- Varasema kutse kvalifikatsiooni tunnistuse koopia;
- Isikut tõendava dokumendi koopia (pass või ID-kaart);
- Koopiad kooli lõputunnistustest (viimane lõpetatud erialane ja kesk- või kõrgharidust tõendavad dokumendid) ja viimase viie aasta jooksul läbitud täienduskoolitus(t)e tunnistus(t)e koopia(d);
- Maksekorralduse kutse andmisega seotud kulude tasumise kohta.

Teises etapis esitab taastõendaja:

- Kirjaliku struktureeritud töökogemuse/kompetentsipõhise analüüsi.

2.4. VÕTA taotluse alusel kutse taotleja esitab esimeses etapis:

- Koopia isikut tõendavast dokumendist (pass või ID-kaart);
- Täidetud avalduse VÕTA alusel kutseksamiks sobivuse hindamiseks;
- Maksekorralduse kutse andmisega seotud kulude tasumise kohta.

Teises etapis esitab VÕTA alusel kutse taotleja:

- Nõustamiseansi videosalvestise ja kliendi nõusoleku vormi täidetuna;
- Videosalvestise dokumenteerimise ja soovi korral videosalvestise analüüsi;
- Kirjaliku struktureeritud töökogemuse kompetentsipõhise analüüsi.

3. KUTSEKSAMI KORRALDUS

Toitumisenõustaja, tase 5 ja Toitumisterapeut, tase 6 kutse taotlemine ja taastõendamine on võimalik vähemalt **üks kord aastas**.

Hindamised viiakse läbi Kutsekomisjoni poolt määratud ajal ja kohas.

Hindamist on võimalik taotleda toitumisenõustaja kutse puhul keskhariduse baasil ja toitumisterapeuti kutse puhul kõrghariduse baasil ning vastavas kutsestandardis nõutud täiendhariduse õppekava täitmise ja töökogemuse järgselt ning läbides edukalt kutse kvalifikatsiooni hindamiseks ettenähtud ülesanded.

I TAOTLEJA KUTSENÕUETELE VASTAVUSE JA DOKUMENTIDE NÕUETEKOHASUSE KONTROLL

I etapis kontrollib/kontrollivad Kutsekomisjoni poolt volitatud isik/isikud 14 päeva jooksul esmataotleja või taastõendaja poolt esitatud vormikohase avalduse jt dokumentide nõuetele vastavust ja seda, kas avaldusele on lisatud vajalik tõendusmaterjal.

Puuduste korral antakse taotlejale 7 päeva puuduste likvideerimiseks.

Kutsekomisjoni poolt volitatud isik/isikud teeb/teevad 7 päeva jooksul Kutsekomisjonile ettepaneku(d) esmataotleja või taastõendaja eksamile pääsemiseks. Kutsekomisjoni otsusega (tehakse 1 nädala jooksul) lubatakse esmataotlejad või taastõendajad hindamise etappi.

Kutsekomisjoni poolt volitatud isik teeb ettepaneku ja Kutsekomisjon otsustab kutseksami kompetentside hindamise etappi edasi saamise hiljemalt 35 päeva dokumentide esitamise tähtaja lõppu.

Teises etapis, kui esmataotleja või taastõendaja on Kutsekomisjoni otsusega eksamile lubatud ja ta on esitanud 14 päeva jooksul eksamimaterjalid, kontrollib/kontrollivad Kutsekomisjoni poolt volitatud isik/isikud järgmise 7 päeva jooksul üle esitatud dokumentide vastavuse nõuetele.

Kui dokumentide läbivaatamisel leitakse puudusi või tehnilisi probleeme, antakse taotlejale 7 päeva puuduste kõrvaldamiseks. Korrigeeritud või lisadokumentide esitamise tähtaeg kooskõlastatakse Kutseandjaga, kui see on enam kui 7 päeva.

Seejärel vaadatakse parandatud dokumendid läbi järgneva 7 päeva jooksul.

Kutsekomisjoni poolt volitatud isik teeb ettepaneku ja Kutsekomisjon otsustab kutseeksami kompetentside hindamise etappi edasi saamise hiljemalt 35 päeva dokumentide esitamise tähtaja lõppu.

Kutsekomisjoni poolt kinnitanud eksamikomisjoni juht on esitanud Kutsekomisjonile kinnitamiseks ka hindamiskomisjonid ja hindamiskomisjonide juhid.

Kutse esmataotleja puhul

kontrollib Kutsekomisjoni poolt volitatud isik üle

I etapis, kas:

- taotleja haridus ja erialane haridus vastab nõuetele. Nõuetele mittevastavuse korral tuleb oma erialast väljaõpet ja töökogemust tõendada varasemate õpingute ja töökogemuse analüüsi alusel (VÕTA);
- maksekorralduses on korrektne summa tasutud selleks ettenähtud arveldusarvele.

II etapis, kas:

- kirjalik struktureeritud kompetentsuspõhine töökogemuse analüüs (KSA) on taotleja poolt esitatud etteantud vormile ja nõuetekohaselt täidetud;
- videosalvestis on tehniliselt korrektne;
- videoseansi dokumenteerimine on esitatud;
- kliendi kirjalik nõusolek on olemas.

Kutse taastõendaja puhul

I etapis kontrollib Kutsekomisjoni poolt volitatud isik üle, kas:

- välja antud kutse on toitumisterapeudi või –nõustaja oma;
- maksekorralduses on korrektne summa tasutud selleks ettenähtud arveldusarvele.

II etapis kontrollib Kutsekomisjoni poolt volitatud isik üle, kas:

- avalduses esitatud andmed, sh erialane täienduskoolitus ja kirjalik struktureeritud kompetentsuspõhine analüüs on nõuetekohaselt täidetud.

VÕTA alusel kutse taotleja puhul

I etapis kontrollib Kutsekomisjoni poolt volitatud isik lisaks muudele dokumentidele, mida esitatakse kutse esmataotlemisel, kas:

- avaldus VÕTA alusel kutseeksamiks sobivuse hindamiseks on korrektselt täidetud;

- maksekorralduses on korrektne summa tasutud selleks ettenähtud arveldusarvele.

I etapis saadab Kutsekomisjoni poolt volitatud isik VÕTA avalduse hindamiseks 14 päeva jooksul kutseeksami hindajatele.

Puuduste korral antakse taotlejale 7 päeva puuduste likvideerimiseks.

Kutsekomisjoni poolt volitatud isik/isikud ja hindamiskomisjoni liikmed teeb/teevad 7 päeva jooksul Kutsekomisjonile ettepaneku(d) esmataotleja või taastõendaja eksamile pääsemiseks. Kutsekomisjoni otsusega (tehakse 1 nädala jooksul) lubatakse esmataotlejad või taastõendajad hindamise etappi.

II etapis, kui VÕTA alusel kutse taotleja on tõendanud, et tema töökogemus ja/või täienduskoolitused vastavad eriala kutsekompetentsidele, siis lubatakse ta kutseeksamile ning volitatud isik kontrollib, kas:

- videosalvestis on tehniliselt korrektne;
- videoseansi dokumenteerimine on esitatud;
- kliendi kirjalik nõusolek on olemas.

III etapp HINDAMISKOMISJONI POOLT LÄBIVIIDUD HINDAMINE

KUTSEKOMISJONI POOLT VOLITATUD ISIK EDASTAB DOKUMENDID HINDAMISKOMISJONI LIIKMETELE JA HINDAMISKOMISJON VIIB LÄBI KUTSEKSAMI HINDAMISE

Kutsekomisjoni volitatud isik või Eksami läbiviimist korraldav isik (eksamikomisjoni esimees) määrab hindamiskomisjoni liikmed ja selle juhi konkreetse kutse hindamise jaoks vastavalt Kutseseaduse nõuetele ning esitab kinnitamiseks Kutsekomisjonile.

Videoseansi ja kirjaliku struktureeritud töökogemuse analüüsi hindamine viiakse läbi 60 päeva jooksul. Vajadusel viiakse läbi vestlus järgmise 30 päeva jooksul.

Kutseseadus § 19. HINDAMISKOMISJON

(1) Hindamiskomisjon on Kutsekomisjoni moodustatud komisjon kutse taotleja kompetentsuse hindamiseks.

(2) Kutset taotleva isiku kompetentsuse hindamiseks võib Kutsekomisjon moodustada ühe või mitu hindamiskomisjoni.

(3) Hindamiskomisjon koosneb vähemalt kolmest liikmest.

(4) Hindamiskomisjoni liikmed peavad olema sõltumatud ning vajalike erialaste teadmiste ja kogemustega.

(5) Hindamiskomisjoni liikmetest ei tohi üle ühe kolmandiku olla selleks hindamiseks või kutseeksamiks ettevalmistavaid koolitajaid või vahetult väljaõppe korraldamisega seotud isikuid ja üle ühe kolmandiku ei tohi olla kutset taotleva isiku tööandjaga samast asutusest,

(6) Hindamiskomisjon:

1) hindab ja võtab vastu kutseeksami;

2) koostab hindamise korraldamise ja tulemuste kohta protokollid ning esitab selle

Kutsekomisjonile.

Kompetentside hindamist teostab Kutsekomisjoni poolt moodustatud kolmeliikmeline hindamiskomisjon.

HINDAJATE VALIMINE HINDAMISKOMISJONI

Hindajalt eeldatavad kompetentsid hõlmavad kolme valdkonda:

- kutsealane kompetentsus,
- kutsesüsteemialane kompetentsus,
- hindamisalane kompetentsus.

Kõik hindajad on läbinud koolituse, mis koosneb kahest osast:

- a. Hindamisalane koolitus koos dokumendi „Kompetentsuspõhine hindamine kutse andmisel“ läbitöötamisega
- b. Toitumisnõustamise/-teraapia läbiviimise ja erialase kompetentsi hindamine, kohustuslik on läbi töötada järgmised materjalid:
 - kutsestandardid;
 - kutse andmisega seotud dokumendid, sh videosalvestise, KSA ja vestluse hindamiskriteeriumid;
 - nõustamise baastehnikad, motiveerimise ja jõustamise baastehnikad;
 - nõustamise seansi jooksul erinevates etappides hinnatavad kompetentsid;
 - nõustamise protsess.

HINDAMISE LÄBIVIIMINE

Hindamine viiakse läbi 60 päeva jooksul alates sellest, kui hindamiskomisjonini jõuab videosalvestis ja kirjaliku struktureeritud töökogemuse analüüs.

HINDAMISMEETODID

HINDAMISMEETODID KUTSE ESMASEL TÕENDAMISEL

Taotleja demonstreerib hindamiskomisjonile kompetentside olemasolu järgmiste hindamismeetoditega:

- **kirjalik struktureeritud kompetentsuspõhine töökogemuse analüüs**, mis sisaldab eneseanalüüsi ja teatud kutsekompetentside olemasolu tõendamist, sh läbitud koolituste tõendid või vastavad tunnistused;
- **nõustamise videosalvestis kestusega 60 minutit ja nõustamise seansi dokumentatsioon ning soovi korral videosalvestise analüüs**. Nõuded videosalvestisele on antud (vt lisa 8) ette kutseandja poolt;
- **vajadusel viiakse kutse taotlejaga läbi vestlus**.

HINDAMISMEETODID KUTSE TAASTÕENDAMISEL

- kirjalik struktureeritud kompetentsuspõhine töökogemuse analüüs ja enesearengu kirjeldus - vt hindamiskriteeriumid ja hindamistulemuste dokumenteerimise vorm;
- vajadusel vestlus - vt hindamiskriteeriumid ja hindamistulemuste dokumenteerimise vorm.

HINDAMISE PROTSEDUUR

Kolm hindajat hindavad taotleja kompetentse sõltumatult hindamiskriteeriumitele tuginedes, kasutades etteantud hindamisvormi, ning saavad kokkulepitud aja jooksul hindamiskomisjoni esimehele. Hindamiskomisjoni esimees võib olla ka hindaja rollis (üks hindajatest). Hindamiskomisjoni esimees vormistab koond- ja lõpphinnangu ja esitab need eksami läbiviimist korraldavale isikule.

KOONDHINNANG (KSA ja Videosalvestise hindamise tulemus)

- Sisaldab positiivset hinnangut koos tagasisidega eksamineeritavale.
- Negatiivset hinnangut koos vastavate põhjendustega.
- Sisaldab punkte, mille osas kutsutakse kutse taotleja vestlusele.

Hindamiskomisjoni esimees annab koos koondhinnanguga vestluse vajadusel ka võimalikud vestluse kuupäevad ja kellaajad.

LÕPPHINNANG

Lõpphinnang sisaldab ka vestluse tulemust ning infot eksami sooritamise/mittesooritamise kohta.

VESTLUS

Vestlus viiakse läbi siis, kui vähemalt kaks hindajat on veendunud, et üks või rohkem kompetentsi, ükskõik millise hindamismeetodi puhul, ei ole piisavalt tõendatud. Vestluse vajadusega peab nõustuma ka kolmas hindaja.

Kui ainult ühe hindaja arvamus on negatiivne, toimub hindamiskomisjoni liikmete vahel arutelu, mille tulemusena võetakse vastu ühine otsus vestlusele kutsumise või mittekutsumise osas – selle protokollib hindamiskomisjoni esimees.

Vestlust ei viida läbi

- kui hindamiskomisjoni kõigi liikmete koondhinnang kompetentside tõendamisele on positiivne.
 - o Kõik kompetentsid on saanud hindajalt hinde „Jah“ või punktide puhul kokkuvõttes vähemalt 70%.
- kui üks või mitu kutseeksami osadest on hinnatud kokkuvõttes mittesooritatuks kõigi kolme hindaja poolt.

Taotlejat informeerib eksami läbiviimist korraldav isik kirjalikult vestluse vajalikkusest ja loetleb kompetentsid, mille tõendamist vestlusel täiendavalt kontrollitakse.

Juhul, kui hindamiskomisjon on otsustanud taotlejale vestluse vajaduse, teavitatakse taotlejat sellest 7 päeva jooksul pärast hindamiskomisjoni vastava otsuse tegemist ja antakse ette vestluse toimumise aeg.

IV etapp HINDAMISTULEMUS ja HINDAMISE OTSUS

Kõik hindamiskomisjoni liikmed hindavad sõltumatult taotleja teadmiste, oskuste ja hoiakute vastavust kutsestandardile.

- Hindamisvorme ei avaldata kolmandatele isikutele.
- Tagasiside hindamistulemustest taotlejale on kirjalik ning see sisaldab hindamiskomisjoni kokkuvõtlikku arvamust ja soovitusi.
- Kõikide etappide läbimise lõpphinnang erinevate kompetentside hindamistulemustega esitatakse Kutsekomisjonile.

Lõplik hinnang kutse andmise või mitteandmise kohta edastatakse taotlejani pärast kõigi kutseeksami etappide läbimist ja tulemuste kinnitamist Kutsekomisjonis.

Kutsekomisjoni LIIKME OSALEMINE HINDAMISOTSUSES KUTSESEADUSE ALUSEL

Kutsekomisjoni liige ei tohi osaleda kutset taotlevale isikule kutse andmise otsustamisel, kui ta on:

- 1) osalenud hindamiskomisjoni töös ja/või
- 2) vahetult seotud kutset taotlevale isikule kutse andmiseks ettevalmistava koolituse või väljaõppe korraldamisega ja/või
- 3) kutset taotleva isiku tööandja või muul viisil isiklikult huvitatud kutse andmisest või kui muud asjaolud tekitavad küsitavusi tema erapooletuses.

4. KUTSE MITTEVÄLJASTAMISE TINGIMUSED

TAOTLEJA EI SAA KUTSET JUHUL, KUI

- Taotleja ei ole esitanud kõiki nõutud dokumente.
- Taotlejal on mõni KSA küsimustest vastamata.
- Taotleja on saanud algselt negatiivse hinnangu (üle 50% kompetentsidest on hinnatud negatiivselt) ühes eksami vormis.
- Taotleja on saanud vestlusel negatiivse hinnangu.

Vestlust ei viida läbi ja kutseksam loetakse mittesooritatuks ka juhtudel, kus videosalvestisel on näha ranged eksimused:

- o kui kõik hindajad hindavad videosalvestisel antud soovitusel kutse taotleja pädevusele mittevastavateks;
- o kui videosalvestis on teostatud taotleja pädevusest väljas teemal, mis on selgunud nõustamise alguses ja mida taotleja ei ole arvesse võtnud;
- o kui kutse taotleja ei järgi eetikakoodeksit ja rikub EV seadusi;
- o kui nõustataval kliendil on piirangutega menüü ja nõustaja ei anna soovitusi menüü tasakaalustamiseks;
- o kui kliendil on vajadus tõhustatud toitumiseks, aga toitumisenõustaja/-terapeut ei soovita seda.